

beeldhouwkunst ook een muzikalen indruk maakt, dat de uitwerking van haar vormen op accoorden schijnt te berusten. Goede plastiek heeft ook iets isoleerends, zij is een wereld op zichzelf en wij beoordeelen den meester in de eerste plaats naar de vrijheid, de onafhankelijkheid, die hij aan zijn figuren weet te geven. Adolf Hildebrandt heeft de zijne, o zeker, op imposante wijze, door een wat koele atmosfeer van gereserveerdheid in veiligheid gebracht; die van Kolbe hebben meer lichamelijke warmte, meer zinnelijkheid, meer onwillekeurig leven, zoodat wij ons dichter bij hem voelen, ofschoon hij hun ieder verband met de wereld buiten hen ontnemt, zoodat zij uitsluitend door het totaal, nooit door interessante détails werken kunnen. Dat deze vereenvoudiging Kolbe in het bloed zit en niet een gevolg is van theoretische opvattingen, bewijzen wel zijn teekeningen, die geen vaste omtrekken hebben, die als het ware van zelf, alleen door hun vorm, het spel van licht en schaduw, gemodelleerd worden. Reeds op de teekening schijnt de afgebeelde mensch geheel naar binnen te leven en het verband, waarin hij als afhankelijk, problematiek wezen tot de buitenwereld zou hebben kunnen staan, is zuiver innerlijk geworden, is een Leitmotief van het geheel, waarbij de voor de beeldhouwkunst zoo gevaarlijke psychologische uitdrukking aan geen onderdeel of détail alleen wordt overgelaten. Wil Kolbe de smart of iemand die weent weergeven, dan overtuigt hij ons niet door tranen of een verwrongen gezicht, maar de smart of de rouw wordt uitgedrukt door de geheele lichamelijke verschijning. Zoo ligt in zijn „Ariadne” de uitdrukking van achterblijven, van verlaten zijn, tot in de dominante der opgeheven handen, die niet meer geven en ontvangen kunnen, die leeg geworden schijnen te zijn. Ook aan een sterk dramatische handeling weet Kolbe nog dien indruk van rust te geven, die ten slotte de grootste weldaad van het plastisch genieten blijft. Het is niet noodig daarbij te denken aan de vechtenden op het fries van het Pergamenische altaar, die allen op het oogenblik van de hoogste krachtsontwikkeling versteend lijken. Kolbe hechtte er niet aan groote, in détails uitvoerige, gevechtsscènes uit te beelden; alleen al door het te veel aan requisiten schenen ze hem overladen. Als hij naar antieke overlevering een „Vrouwenroof” maakt, een dicht op elkaar geperste groep van slechts één man en één vrouw, dan ontstaat ook daar een harmonie uit twee stemmen, een van den aanval en een van de verdediging; zonder eenige filosofische speculatie blijkt hier duidelijk de tegenstelling tusschen het mannelijke en het vrouwelijke principe, die, toch op elkaar aangewezen, weer een eenheid vormen. In het algemeen heeft hij aan één figuur genoeg, om de elementaire, de tegelijkertijd tegenovergestelde en opbouwende krachten van het leven, zichtbaar en voelbaar te maken. Wanneer hij een „Danseres” maakt, dan wordt het tevens de dans „an sich,” het suggereeren van een kringbeweging, b.v. door twee uitgebreide armen die het lichaam opheffen en in zwevendenden toestand houden;